

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ПЕТО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА О ДОПУШТЕНОСТИ

Представка бр. 31446/02
Славиша ГАЈИЋ
против Немачке

Европски суд за људска права (Пето одељење), дана 28. августа 2007. године на заседању Већа у саставу:

г. Р. LORENZEN, председник,
г. К. JUNGWIERT,
г. В. BUTKEVYCH,
гђа М. TSATSA-NIKOLOVSKA,
г. Ј. BORREGO BORREGO,
гђа Р. JAEGER,
г. М. VILLIGER, *судије*

и гђа С. WESTERDIEK, *секретара одељења*

У вези са одлуком да се примени члан 29 став 3 Конвенције и заједно размотре прихватљивост и основаност предмета.

У вези са Запажањима које је доставила Тужена Влада и запажањима у одговору које је доставио подносилац представке,

У вези са коментарима које је доставила Влада Србије као трећа страна,

У вези са коментарима које је доставила организација Praxis, невладина организација, усвојио је поднеске треће стране по правилу 44 (2) Правила Суда,

После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

Подносилац представке, г. Славиша Гајић, рођен је 1969. године и живи у Прокупљу (Србија). Он је држављанин Републике Србије и пред Судом га је заступао г. И. Олујић, адвокат из Београда.

Тужену државу заступала је њен заступник, гђа А. Wittling-Vogel, *Ministerildirigentin*, из Савезног министарства правде.

A. Чињенице случаја

Чињенице предмета, како су их поднеле странке, могу се сумирати како следи.

1. Историјат случаја

Сукоб између српских снага и снага косовских Албанаца у току 1998. године и 1999. године је добро познат. 30. јануара 1999. године, после одлуке Северно атланског савета (САС) Северно атланског пакта (НАТО), НАТО је објавио ваздушне нападе на територију тадашње Савезне Републике Југославије (СРЈ) ако СРЈ не испуни захтеве међународне заједнице. Преговори између страна у сукобу вођени су у фебруару и марту 1999. године. Предложени мировни споразум који је уследио делегација косовских Албанаца је потписала, а српска делегација није. САС је одлучио, а 23. марта 1999. године Генерални секретар НАТО је објавио почетак ваздушних напада против СРЈ. Ваздушни напади су почели 24. марта 1999. године, а завршени су 8. јуна 1999. године када су се трупе СРЈ прихватиле да се повуку са Косова. Дана 9. јуна 1999. године НАТО трупе за Косово (КФОР), СРЈ и Република Србија су потписале „Војно технички споразум“ (ВТС) којим је договорено повлачење СРЈ и присуство међународних снага безбедности према одговарајућој Резолуцији Савета безбедности (Резолуција СБ УН).

Резолуција СБ УН 1244 од 10. јуна 1999. године предвидела је утврђивање присуства снага безбедности (КФОР) „држава чланица и релевантних међународних институција“, „под окриљем“, уз „значајно НАТО учешће“, али у оквиру „јединствене команде и контроле“.

До 20. јуна 1999. године повлачење СРЈ је завршено. КФОР контингенти су груписани у четири вишенационалне бригаде (ВБ) од којих је свака задужена за одређени сектор операција са главнокомандујућом земљом. Оне укључују ВНБ Северноисточна (Митровица) и ВНБ Југоисточна (Призрен), предвођене Француском, односно Немачком.

Резолуцијом СБ УН 1244 је такође донета одлука о увођењу, под окриљем УН, привремене управе за Косово (УНМИК).

2. Чињенице предметног случаја

Од јануара 1999. године подносилац представке живео је у стану у Призрену, који се налази у једној од стамбених зграда које је раније користила Војска СРЈ.

Дана 10. јуна 1999. године подносилац представке и његова фамилија избегли су са Косова.

Од 11. јуна 1999. године до јула 2004. године стан је користио немачки контингент КФОР-а.

Непознатог дана подносилац представке је обавестио немачки КФОР да је он власник стана у коме је раније живео и тражио је плаћање закупнине. Немачки контингент КФОР-а је, међутим, одбио да плаћа закупнину тврдећи да су стамбене зграде власништво Војске СРЈ која се сагласила да се оне користе. Дана 9. јуна 2003. године јединице немачког КФОР-а су обавестиле подносиоца представке да нису у могућности да плаћају закупнину док се не утврди право својине подносиоца представке.

Када су јединице КФОР-а напустиле Призрен у јулу 2004. године, трећа лица су се уселила у тај стан и демолирала га.

Дана 20. јануара 2005. године Комисија УНМИК-а за жалбе за стамбена и имовинска питања је наложила да се подносиоцу представке тражена имовина да у посед.

Дана 25. септембра 2005. године подносилац представке се жалио Савезној управи немачких оружаних снага (*Bundesamt für Wehrverwaltung* – у даљем тексту звана Савезна управа) ради надокнаде штете, наводећи да је добио стан од Савезног министарства одбране Југославије. Као доказ је доставио копију одлуке коју је донела Комисија за жалбе за стамбена и имовинска питања, копију документа о продаји и потврду да је исплатио куповну цену.

Дана 4. априла 2007. године, Савезна управа је одбацила захтев подносиоца представке налазећи да није могао да докаже своје право својине.

Савезна управа је тврдила да одлука Комисије за жалбе за стамбена и имовинска питања не потврђује његово право својине, већ само његово право да користи стан (*Nutzungsrecht*). Даље је навела да је примила неколико других захтева од појединаца за надокнаду штете за станове у истим зградама који су такође добијени од Савезног министарства одбране Југославије. Ти подносиоци захтева су такође поднели документа о продаји и потврде о извршеним исплатама. Савезно министарство је приметило да је, према овим документима, Савезно министарство одбране Југославије заступао пуковник К., кога је опет заступала гђа Ц. у свим случајевима. Међутим, поређењем потписа подносиоца представке и других докумената о продаји, испоставило се да су потписи потпуно другачији, иако се претпостављало да је сва та документа потписало исто лице, наиме гђа Ц. Исто важи за потврде исплате куповне цене које је требало да потпише пуковник К и ови потписи су такође били потпуно другачији.

Савезна управа је стога сматрала да су разна лица поступала у име Савезног министарства одбране Југославије, што је озбиљно довело у сумњу њихова овлашћења за заступање. Стога, Савезна управа није била убеђена да је подносилац представке стварно стекао имовину. Према томе, КФОР је имао право да је бесплатно користи сходно ВТС од 9. јуна 1999. године и Резолуцији 1244 Савета безбедности УН.

Савезна управа је обавестила подносиоца представке да има право да уложи приговор.

Б. Релевантно право и пракса

Према ВТС од 9. јуна 1999. године и Резолуцији 1244 Савета безбедности УН од 10. јуна 1999. године, КФОР је био овлашћен да бесплатно користи имовину Војске Савезне Републике Југославије.

ПРИТУЖБЕ

Подносилац представке се жалио да је лишен коришћења своје имовине као и одговарајуће закупнине. Он се позвао на члан 8 Конвенције и ослонио на члан 1 Протокола бр. 1 у суштини.

ПРАВО

1. Подносилац представке је изнео да је лишен коришћења своје имовине и да не прима закупнину. Он је навео повреду свог права на приватни и породични живот у смислу члана 8 став 1 Конвенције и свог права на имовину по члану 1 Протокола бр. 1. Ове одредбе гласе како следи:

„ 1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавне власти неће се мешати у вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

Свако физичко или правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

На почетку је Влада тврдила да притужбе подносиоца представке нису компатибилне *ratione personae* и *loci* одредбама Конвенције и Протокола уз њу. Без обзира на ово, Влада је имала мишљење да подносилац представке, у сваком случају, није исцрпео домаћа правна средства, јер управни поступак још није завршен. У том смислу Влада је истакла да је подносилац имао на располагању поступак пред управним судовима ако би његова примедба била неуспешна.

Са становишта подносиоца представке активности и неактивности немачког контингента КФОР-а спадају у надлежност Немачке по члану 1 Конвенције пошто немачки контингент врши контролу у свом сектору. Штавише, подносилац представке је веровао да је одузимање стана ван обима КФОР мандата. Он је зато сматрао да одузимање стана и неовлашћено коришћење његовог стана у периоду од пет година представља повреду члана 8 став 1 Конвенције и члана 1 Протокола бр. 1. Најзад, подносилац представке је тврдио да он нема на располагању делотворно правно средство да тражи надокнаду због кршења члана 13 Конвенције.

Влада Србије се сложила са подносиоцем представке да чињенице предметног случаја спадају у судску надлежност Немачке у смислу члана 35 став 1 Конвенције и прихватила да он није имао на располагању делотворни правни лек у смислу члана 35 став 1 Конвенције. Према томе, Влада је сматрала да су повређена права подносиоца представке по члану 8 и 13 Конвенције и члану 1 Протокола бр. 1.

Praxis је делио мишљење подносиоца представке и Владе Србије, нашавши да чињенице предметног случаја спадају у судску надлежност Немачке по члану 1 Конвенције.

Суд подсећа да је, када је у питању одговорност земаља учесница у активностима и неактивностима КФОРА, мање реч о томе да ли је тужена држава применила екстра-територијалну судску надлежност на Косову, већ пре да ли је овај Суд надлежан да разматра у оквиру Конвенције допринос те државе цивилном и

безбедносном присуству кроз које се примењује релевантна контрола на Косову (видети *Бехрами и Бехрами против Француске и Сарамати против Француске, Немачке и Норвешке* (одлука), бр. 7412/01 и 78166/01, став 71, ЕЦХР 2007-...).

Суд је даље истакао да се активности и неактивности КФОР-а у принципу приписују УН и да је Суд ненадлежан *ratione personae* да разматра поступке тужене државе извршене у име УН (видети *Бехрами и Бехрами и Сарамати*, цитиран у горњем тексту, ставови 144-152).

Међутим, чак и ако се претпостави да одузимање стана у питању може обухватити одговорност тужене државе, Суд примећује да је подносилац представке поднео захтев за надокнаду код домаћих управних органа и да, ако он не буде прихваћен, има на располагању управне судове. Стога је, жалба подносиоца представке у сваком случају превремена и треба је према томе прогласити неприхватљивом према члану 35 ставови 1 и 4 Конвенције.

2. С обзиром на горе наведено, прикладно је да се обустави примена члана 29 став 3 Конвенције.

Из тих разлога, Суд једногласно

Проглашава представку неприхватљивом.

Claudia WESTERDIEK
Секретар

Peer LORENZEN
Председник